

TIMOTHY KELLER

Glem dig selv

FRIHED FRA SELVBEDØMMELSE

 CREDO

Indhold

Friheden ved selvforømmelse	7
1. Det menneskelige egos naturlige tilstand	15
2. En forvandlet selvopfattelse	25
3. Sådan kan din selvopfattelse forvandles	37
Overvejelser og spørgsmål til eftertanke	45

Friheden ved selvforglemmelse

Hvad kendetegner det hjerte, der ved Guds nåde har oplevet en gennemgribende forvandling? Hvordan ser vores hjerter ud, når vi lever i tillid til Kristus? Det er ikke bare et spørgsmål om at opføre sig moralsk korrekt og udleve en række kristne dyder. Vi kan godt leve et moralsk prisværdigt liv, selv om vores hjerter er fulde af frygt eller stolthed eller magtbegær. Det, vi her skal tale om, er det hjerte, som er grundlæggende forandret af Guds nåde. Hvordan lever et menneske med et sådant hjerte sit liv?

Vi vil tage udgangspunkt i et tekststykke fra Paulus' Første Brev til Korintherne:

Derfor må ingen være stolt af mennesker. Alt tilhører jo jer, enten det er Paulus eller Apollos eller Kefas, enten det er verden eller liv eller død, enten det er det, som nu er, eller det, som kommer – alt tilhører jer. Men I tilhører Kristus, og Kristus Gud.

Sådan skal man betragte os: som Kristi tjenere og som forvaltere af Guds hemmeligheder; her kræves det så af forvaltere, at de findes tro. Men mig er det ligegyldigt, om jeg bliver bedømt af jer eller af nogen menneskelig domstol, ja, jeg bedømmer ikke engang mig selv; for jeg er mig ikke noget bevidst, men dermed er jeg ikke frikendt.

Den, der bedømmer mig, er Herren. Fæld derfor ikke dom før tiden, før Herren kommer! Han skal bringe for lyset, hvad der er skjult i mørket, og åbenbare, hvad hjerterne vil. Og da skal enhver få sin ros fra Gud.

Brødre, jeg har for jeres skyld anvendt dette om mig selv og Apollos, for at I af os kan lære, hvad der menes med: Hold jer til Skriften! så I ikke bilder jer noget ind til gunst for den ene imod den anden. For hvem giver dig nogen særstilling? Og hvad har du, som du ikke har fået givet? Og når du har fået det, hvorfor er du da stolt, som om du ikke havde fået det givet?

1 Kor 3,21-4,7

Menigheden i Korinth var plaget af splittelser. Paulus havde grundlagt den, men som vi kan se af henvisningerne til Apollos og Kefas, havde andre forkyndere efterfølgende besøgt menigheden. Derved havde forskellige personer knyttet nære forbindelser til forskellige fremtrædende forkyndere. En var måske undervist og oplært af Paulus, en anden var oplært og udpeget til leder af Apollos (en anden fremtrædende forkynder) osv. Men i stedet for at alle bare glædede sig over de forskellige forbindelser til Paulus eller Apollos m.fl., blev

disse forbindelser udnyttet i interne magtkampe. Man dannede forskellige partier, og splittelserne var ved at ødelægge menigheden. Den ene argumenterede for, at han skulle have meget at sige, fordi han var oplært af Paulus, *selveste* Paulus, mens en anden søgte fortrin ved at fremhæve sin forbindelse med en anden fremtrædende apostel eller forkynder. Det ville ingen ende tage.

I denne tekst identificerer Paulus *stolthed* og *praleri* som de egentlige kilder til splittelse; årsagen til, at vi ikke kan samarbejde, og at der ikke er fred i verden og mellem mennesker indbyrdes. Læg mærke til ordene “Derfor må ingen være stolt” i stykkets indledning (3,21) og spørgsmålet “Hvorfor er du da stolt?” i det afsluttende vers (4,7). Bemærk især 4,6, hvor Paulus advarer dem mod at bilde sig selv “noget ind til gunst for den ene imod den anden”.

Stolthed og praleri hører ingen steder hjemme, siger Paulus. Altså er det modsætningen til dette, nemlig ydmygheden, vi skal fremelske. Dermed er vi fremme ved det meget interessante spørgsmål om, hvordan man tænker om sig selv.

Op til det tyvende århundrede mente man i de fleste kulturer (og det gør man stadig i mange af verdens kulturer), at for *høje* tanker om ens egen formåen og værdi

var roden til al verdens ondskab. Hvad skyldes det meste af den kriminalitet og vold, der findes i verden? Hvorfor bliver mennesker misbrugt af andre mennesker? Hvordan kan mennesker være så grusomme? Hvorfor opfører mennesker sig så egoistisk? Det traditionelle svar på disse spørgsmål var *hybris* – det græske ord for stolthed eller selv-overvurdering. Dette har traditionelt været regnet for årsagen til, at mennesker opfører sig dårligt.

I vores moderne, vestlige kultur har en helt modsatrettet kulturel konsensus imidlertid udviklet sig. I vor tid er grundlaget for al uddannelse, praksis inden for fængselsvæsenet, grundlaget for det meste lovgivning og udgangspunktet for moderne rådgivning blevet det stik modsatte synspunkt af det traditionelle. I dag mener vi – og det er en indgroet holdning overalt – at folk opfører sig dårligt, fordi de *mangler* selvrespekt og har for *ringe* meninger om sig selv. Hvis en mand tæver sin hustru eller begår andre kriminelle handlinger, er det, fordi han tænker for *dårligt* om sig selv. Før i tiden ville man have sagt, at den mand nok havde for høje tanker om sig selv. Nu mener vi, det er, fordi han undervurderer sig selv.

For nogle år siden kunne man i *New York Times* læse en artikel af psykologen Lauren Slater med overskriften: “Problemet med selvværd”. Det var ikke en banebry-

dende artikel, der kom som et lyn fra en klar himmel. Slater byggede sin artikel på fakta, som eksperter allerede i en årrække havde været opmærksomme på. Hendes vigtigste pointe er, at der ikke findes nogen beviser for, at lavt selvværd er et stort problem i vores samfund. Hun henviser til tre forskellige undersøgelser af fænomenet selvværd, som alle når til denne konklusion, og siger så: "Mennesker med et højt selvværd udgør en større trussel mod folk i deres nærhed end mennesker med et lavt selvværd. Kilden til vores lands største og mest omkostningstunge sociale problemer er ikke, at mennesker kæmper med en negativ selvpfattelse."¹

Det kunne være spændende at beskæftige sig med, hvordan det helt præcist forholder sig, og hvorfor det forholder sig, som det gør. Her vil vi bare nøjes med at konstatere, at Slater har så evigt ret, når hun siger, at det nok vil tage mange år, før vi for alvor accepterer denne kendsgerning. Det er så indgroet en tankegang, at *manglende selvværd* er årsagen til stofmisbrug, kriminalitet, partnervold osv. Slater forventer derfor, at det vil tage meget lang tid, før den holdning ændrer sig – uanset fakta.

1. Lauren Slater: "The Trouble with Self-Esteem" i *New York Times*, 3. februar 2002.